

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania S.Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu
z udziałem P. sp. z o.o. z siedzibą w K.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24
sierpnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 1301/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu wyrokiem z dnia 31 maja 2021 r., V U 2762/19, zmienił decyzję z dnia 29 października 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu i stwierdził, że S.Z. podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2019 r. oraz zasądził od wnioskodawczynie na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 24 marca 2022 r., III AUa 1301/21, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu, na skutek apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił odwołanie i

zasądził od wnioskodawczynie na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem kosztów procesu oraz kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 22 § 1 k.p., przez błędną wykładnię, że realizacja obowiązków przez skarżącą w ramach zawartej w dniu 1 marca 2019 r. umowy o pracę, nie nosiła znamion podporządkowania pracowniczego a sama praca była wykonywana na innej podstawie niż stosunek pracy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawczynie uzasadniła potrzebą wyjaśnienia istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego rozstrzygnięcia:

- czy prowadzenie rejestru pism przychodzących i wychodzących, - nadzór nad prawidłowym obiegiem dokumentów, - ewidencja akt osobowych pracowników, ewidencja czasu pracy i zatrudnienia, naliczenia list płac, - wydawanie zaświadczeń o zatrudnieniu, - prowadzenie kalendarza spotkań, - obsługa kontrahentów firmy, - udzielanie informacji pracownikom oraz interesantom, - wsparcie przy koordynacji kontraktów, - pośredniczenie w przekazywaniu informacji pomiędzy działami oraz pomiędzy pracownikami a dyrekcją, - dbanie o sprawy przepływ informacji w przedsiębiorstwie, - reprezentowanie firmy na zewnątrz, - dbanie o dobry wizerunek firmy, - obsługa urządzeń biurowych - telefon, komputer, faks, kopiarka, - archiwizacja i przechowywanie dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, - nadzór nad zaopatrzeniem sekretariatu we niezbędne materiały oraz artykuły biurowe są czynnościami, do wykonania których skarżąca w ramach podporządkowania pracowniczego ma otrzymywać codzienne polecenia od pracodawcy i mają one być rozumiane jako wykonywanie pracy pod kierownictwem,

- czy też, mając na uwadze uprzednie jej zatrudnienie w tej firmie w charakterze szwaczki i zdobyte doświadczenie zawodowe w zakresie produkcji i funkcjonowania firmy, mogą te czynności być wykonywane w sposób samodzielny, na podstawie regulaminu pracy, nie pozostając w tym zakresie pod stałym i bezpośrednim nadzorem pracodawcy w ramach autonomicznego podporządkowania?

Skarżąca podniosła ponadto potrzebę dokonania wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości, to jest art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. w zakresie dotyczącym sformułowania "umowa zawarta dla pozoru", czy w tak określonym stanie faktycznym wykonywanie w ramach zawartego pomiędzy pracodawcą a pracownikiem zakresu czynności, w tym też wykonywanie bezpośrednich poleceń pracodawcy można uznać za pracę wykonywaną dla pozoru a w konsekwencji przyjęcia, że umowa zawarta w dniu 1 marca 2019 r. była umową nieważną?

Mając powyższe na uwadze ubezpieczona wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle

zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, LEX nr 1678096). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170 oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, LEX nr 2296622).

Powołanie się natomiast na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493; z 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, LEX nr 2353043; z 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, LEX nr 2541871; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706).

Zagadnienia i wątpliwości interpretacyjne sformułowane przez wnioskodawczynię nie czynią zadość przedstawionym wymaganiom.

Formułowane przez skarżącą we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania problemy prawne polegają w istocie na kwestionowaniu ustaleń faktycznych.

W związku z tym konieczne jest podkreślenie, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako "sąd prawa" jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Dlatego każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, niepublikowane; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, niepublikowane).

W rozpoznawanej sprawie Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawczyni nie wykazała wykonywania pracy w ramach podporządkowania pracowniczego, które oznacza, że pracodawca organizuje przedmiot obowiązków pracowniczych, miejsce pracy, czas pracy i na bieżąco weryfikuje i ocenia wykonywaną pracę. Wobec tego twierdzenia skarżącej o konieczności wzięcia pod uwagę dodatkowych kryteriów niż te, które uwzględnił Sąd odwoławczy, a które mają przesądzać korzystną dla niej tezę o wykonywaniu pracy w ramach podporządkowania pracowniczego, nie mogą zostać uwzględnione.

Powoływana potrzeba wykładni przepisów prawnych również w rzeczywistości jest związana z koniecznością poczynienia ustaleń faktycznych. Należy zauważyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że określenie treści umowy, a także wad oświadczenia woli, w tym pozorności, jest ustaleniem faktycznym i nie podlega kontroli kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 9/96, OSNAPiUS 1997 nr 11, poz. 201; z dnia 23 stycznia 1997 r., I CKN 51/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 79; z dnia 10 września 1999 r., II UKN 7/99, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 865; z dnia 30 czerwca 2000 r., II UKN 614/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 23; z dnia 26 stycznia 2011 r., I UK

281/10, LEX nr 786372; z dnia 23 stycznia 2012 r., II UK 93/11, LEX nr 1163333; z dnia 6 grudnia 2016 r., II UK 439/15, LEX nr 2188634).

Z powyższych względów w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(I.T.)

[ms]